Evropski parlament
2024-2029

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve
predsednica

9.4.2025

Johan Van Overtveldt
predsednik
Odbor za proračun
BRUSELJ

Zadeva: Mnenje o uporabi Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji za presežne delavce na podlagi vloge Belgije – EGF/2024/003 BE/Van Hool (2025/0061(BUD))

Spoštovani gospod predsednik!

Odboru za zaposlovanje in socialne zadeve je bilo v postopku iz naslova naloženo, da pripravi mnenje in ga predloži vašemu odboru. Odločil se je, da bo pripravil mnenje v obliki pisma.

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve je vprašanje obravnaval na seji 9. aprila 2025 in se odločil, da Odboru za proračun kot pristojnemu odboru predloži mnenje v nadaljevanju.

S spoštovanjem!

Li Andersson

MNENJE

A. ker je Belgija 29. oktobra 2024 vložila vlogo za uporabo Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji za presežne delavce (ESPG) v skladu s členom 8(1) Uredbe (EU) 2021/691 (uredba o ESPG) zaradi presežnih delavcev v podjetju Van Hool NV v Belgiji v gospodarskem sektorju, razvrščenem v oddelek 29 NACE po reviziji 2 (proizvodnja motornih vozil, prikolic in polprikolic); ker je do odpuščanja v podjetju Van Hool prišlo v regiji na ravni NUTS 2 Provincie Antwerpen (BE21);

B. ker je Belgija vlogo predložila na podlagi merila za pomoč iz člena 4(2), točka (a), uredbe o ESPG, ki zahteva, da delo preneha opravljati vsaj 200 presežnih delavcev ali samozaposlenih oseb v štirimesečnem referenčnem obdobju (v tem primeru od 8. aprila 2024 do 8. avgusta 2024) v podjetju v državi članici, vključno s presežnimi delavci pri dobaviteljih ali proizvajalcih v poproizvodni fazi; ker je Komisija vlogo ocenila in v skladu z vsemi veljavnimi določbami uredbe o ESPG ugotovila, da so pogoji za finančni prispevek iz ESPG izpolnjeni;

C. ker se vloga nanaša na 2411 presežnih delavcev (upravičencev), ki so prenehali opravljati dejavnost v zgoraj omenjenih gospodarskih sektorjih;

D. ker je Komisija 26. marca 2025 sprejela predlog sklepa o uporabi sredstev ESPG v korist Belgije, da bi podprla ponovno vključitev 2397 ciljnih prejemnikov na trg dela;

E. ker je odpuščanje v podjetju Van Hool posledica različnih dejavnikov, kot sta vpliv pandemije covida-19 na povpraševanje po avtobusih in vpliv vojne v Ukrajini na stroškovno strukturo; ker je povprečna prodaja podjetja Van Hool v Evropi med letoma 2012 in 2019 znašala 427 enot letno, leta 2020 je upadla na 287 enot, leta 2021 pa na 128 enot; ker je posledično močno upadel tudi dobiček, naraščajoča inflacija in motnje v dobavnih verigah pa so pritisk na marže podjetja še povečale; ker si je prodaja v letih 2022 in 2023 opomogla, vendar je ostala blizu ravni iz leta 2020 ali pod njo; ker obseg, kakršen je bil pred pandemijo, nikoli ni bil ponovno dosežen, sodišče za gospodarske spore v Mechelenu pa je 8. aprila 2024 razglasilo stečaj podjetja Van Hool; ker je posledično 2411 delavcev postalo presežnih;

F. ker po podatkih Združenja belgijskih podjetij (VBO) stanje belgijske industrije trenutno ni dobro; ker je bilo v prvi polovici leta 2024 v industrijskem sektorju izgubljenih več kot 5000 delovnih mest zaradi prestrukturiranja in stečaja podjetij, kot so Decathlon, Pfizer, Barry Callebaut, Audi in Sappi;

G. ker večina nekdanjih delavcev podjetja Van Hool živi v Lierju (v okrožju Mechelen v antwerpenski regiji) in okoliških občinah; ker je imel industrijski sektor tradicionalno pomembno vlogo v Lierju, zato upad industrije pomembno vpliva na tamkajšnji trg dela; ker je bilo v letu 2020 več kot 25 % delovnih mest v Lierju povezanih z industrijo; ker je tri leta pozneje, v letu 2023, ta odstotek padel za več kot tri odstotne točke; ker je zaprtje podjetja Van Hool povzročilo hude motnje na lokalnem trgu dela, saj se je aprila 2024, ko je vložilo predlog za stečaj, po podatkih flamskega zavoda za zaposlovanje (VDAB) brezposelnost povečala za 32 % v Berlaarju, 23 % v Heist-op-den-Bergu, 17 % v Nijlenu in 14 % v Lierju, pri čemer je desetina delovno sposobnih rezidentov v Lierju in Berlaarju ostala brez dela;

H. ker je Belgija navedla, da je bil usklajeni sveženj prilagojenih storitev pripravljen v posvetovanju s socialnimi partnerji v skladu s členom 7(4) uredbe o ESPG; ker so sindikati in organizacije delodajalcev vključeni v dejavnosti zavoda VDAB na vseh ravneh;

I. ker sredstva ESPG ne presegajo najvišjega letnega zneska 30 milijonov EUR (v cenah iz leta 2018), kot je določeno v členu 8 Uredbe Sveta (EU, Euratom) 2020/2093 z dne 17. decembra 2020 o določitvi večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027;

zato Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve poziva Odbor za proračun kot pristojni odbor, naj v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. želi spomniti, da je namen ESPG izkazovati solidarnost z upravičenci in jih podpirati; meni, da bi morali biti finančni prispevki iz ESPG prvenstveno usmerjeni k aktivnim ukrepom na trgu dela in prilagojenim storitvam, s katerimi bi se upravičenci hitro ponovno vključili v dostojno in trajnostno zaposlitev v svojem prvotnem sektorju ali pa zunaj njega; poudarja, da je delavce pomembno pripraviti na nujno potrebni zeleni in digitalni prehod evropskega gospodarstva in družbe ter jim pri tem pomagati; v zvezi s tem ponovno poudarja, da ima Unija pomembno vlogo pri nudenju potrebnih kvalifikacij za pravičen prehod v skladu z evropskim zelenim dogovorom, tudi s financiranjem iz ESPG;

2. se strinja s Komisijo, da so pogoji iz člena 4(2), točka (a), uredbe o ESPG izpolnjeni in da je Belgija na podlagi te uredbe upravičena do finančnega prispevka v znesku 7.999.015 EUR, kar je 85 % skupnih stroškov v znesku 9.410.607 EUR, od česar stroški prilagojenih storitev znašajo 9.034.607 EUR, stroški priprave, upravljanja, informiranja in obveščanja javnosti ter nadzora in poročanja pa 376.000 EUR;

3. ugotavlja, da je Belgija predložila vsa potrebna zagotovila, da so bile zahteve iz nacionalne zakonodaje in zakonodaje EU o kolektivnem odpuščanju izpolnjene ter da se bosta pri dostopu do predlaganih ukrepov in njihovem izvajanju spoštovali načeli enake obravnave in nediskriminacije;

4. ugotavlja, da imajo nizkokvalificirani in starejši delavci veliko manj možnosti za ponovni vstop na trg dela v regiji in da je odpuščanje v podjetju Van Hool najbolj prizadelo ti ranljivi skupini; opozarja na profil presežnih delavcev, pri čemer je vsak tretji starejši od 50 let, osem od desetih pa ima srednješolsko izobrazbo ali manj, ter na zastarela znanja in spretnosti, zato meni, da bodo delavci zaradi upadanja števila prostih delovnih mest in geografske porazdelitve potrebovali dodatno prilagojeno podporo, zlasti ciljno usmerjeno pomoč, osredotočeno na izpopolnjevanje in preusposabljanje, da jim bo uspelo najti zaposlitev;

5. poudarja, da je Belgija potrdila, da ukrepi, za katere bo uporabljen finančni prispevek iz ESPG, ne bodo deležni finančnih prispevkov iz drugih finančnih instrumentov Unije;

6. ugotavlja, da prilagojene storitve, ki bodo zagotovljene delavcem, vključujejo naslednje ukrepe: (a) (a) svetovalec za socialne intervencije (SIA) in registracija delavcev, (b) storitve iskanja nadomestne zaposlitve (upravna in psihološka podpora, osebno preverjanje, ocenjevanje digitalnih spretnosti, pomoč pri iskanju zaposlitve ali pomoč pri samozaposlitvi, svetovanje pri pogajanjih o pogodbah o zaposlitvi itd.), (c) podpora

pri iskanju zaposlitve in posredovanje zaposlitve, (d) poklicno usmerjanje, (e) usposabljanje, preusposabljanje in poklicno usposabljanje ter (f) usposabljanje na delovnem mestu; glede na starost in izobraževalni profil ciljnih upravičencev poudarja, da bi bilo treba pri nudenju prilagojenih storitev upoštevati posebne potrebe teh skupin;

7. poudarja zlasti pomen člena 7(2) uredbe o ESPG, v skladu s katerim je treba v usklajenem svežnju predvideti prihodnje obete na trgu dela ter potrebna znanja in spretnosti, združljiva s prehodom na trajnostno gospodarstvo, ki bo gospodarno z viri, pri čemer je poseben poudarek na razširjanju znanj in spretnosti, potrebnih v digitalni industrijski dobi; pozdravlja, da usposabljanje na področju IKT in dodatna podpora, predvidena v okviru storitev za iskanje nadomestne zaposlitve, vključujeta ta znanja in spretnosti, zlasti oceno digitalnih znanj in spretnosti, ter možnost izposoje prenosnikov, usposabljanja o njegovi uporabi in odgovorov na vprašanja o digitalnih veščinah;

8. želi opozoriti na možnost, da se v usklajeni sveženj vključijo posebni časovno omejeni ukrepi, med drugim dodatki za nego otroka, kot je določeno v členu 7(2)(b) uredbe o ESPG, da se iskalcem zaposlitve omogoči udeležba v predlaganih dejavnostih.